

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.10.1.2025

Pani
Dorota Nowak-Maluchnik
Podkarpacki Kurator Oświaty
Kuratorium Oświaty w Rzeszowie
ul. Grunwaldzka 15,
35-959 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/25/020 „Realizacja prawa do nauki dla dzieci ukraińskich w polskich szkołach”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Kuratorium Oświaty w Rzeszowie (Kuratorium), 35-959 Rzeszów, ul. Grunwaldzka 15
Kierownik jednostki kontrolowanej	Dorota Nowak-Maluchnik, Podkarpacki Kurator Oświaty (Kurator), od dnia 14 lutego 2024 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełniła: Małgorzata Anna Rauch, Podkarpacki Kurator Oświaty, od dnia 7 marca 2016 r. do dnia 13 lutego 2024 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Nadzór pedagogiczny kuratora oświaty nad realizacją przez dzieci uchodźców z Ukrainy prawa do nauki. 2. Wspomaganie szkół w zapewnieniu dzieciom z terytorium Ukrainy prawa do nauki.
Okres objęty kontrolą	Od dnia 1 stycznia 2022 r. do dnia 22 maja 2025 r.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie
Kontroler	Wojciech Ostrowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ42/2025 z 31 marca 2025 r.

(akta kontroli str. 2-4)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

OCENA OGÓLNA

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

Kurator, w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 22 maja 2025 r. sprawował nadzór pedagogiczny nad realizacją, przez podległe mu szkoły, prawa do nauki uczniów-uchodźców z Ukrainy³ i wspomagał działania szkół w tym zakresie.

Kurator gromadził dane o liczbie dzieci uchodźców z Ukrainy uczęszczających do polskich szkół, przeprowadził planowe i doraźne kontrole spraw dotyczących kształcenia, wychowania lub opieki nad nimi. Realizował w kolejnych latach szkolnych kierunki polityki oświatowej państwa w obszarze wspomaganie nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym. Kurator podjął współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie integracji dzieci uchodźców. Na swojej stronie internetowej zamieszczał informacje w języku ukraińskim dotyczące kształcenia dzieci, a także oferty pracy dla nauczycieli pracujących z uczniami z Ukrainy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. Nadzór pedagogiczny Kuratora nad realizacją przez dzieci uchodźców z Ukrainy prawa do nauki.

Opis stanu faktycznego

1.1. W strukturze organizacyjnej Kuratorium funkcjonowały następujące komórki:

- Wydział Rozwoju i Wsparcia Edukacji⁵ (20 zatrudnionych),
- Wydział Jakości i Zarządzania Edukacją⁶ (16 zatrudnionych),
- Wydział Administracyjny (19 osób),
- Wydział Budżetu i Finansów (9),
- Zespół Radców Prawnych (2),
- Delegatura w Krośnie (15),
- Delegatura w Przemyślu (13),
- Delegatura w Tarnobrzegu (14).

Łącznie w Kuratorium zatrudnionych było 111 osób, z tego 63 na stanowiskach wymagających kwalifikacji pedagogicznych.

W latach szkolnych objętych kontrolą Kurator sprawował nadzór pedagogiczny nad:

- 2021/2022 - 2711 szkołami i placówkami oświaty oraz 279749 uczniami tych jednostek, z tego nad 2989 uczniami-dziećmi uchodźców z Ukrainy,
- 2022/2023 - 2650 szkołami i 290282 uczniami, z tego nad 3887 uczniami z Ukrainy,

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Za uczniów-uchodźców z Ukrainy uznano uczniów, którzy spełniają warunki określone w art. 2 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 337) lub przebywający na terytorium Polski na podstawie innych ustaw i przybyli do Polski po 24 lutego 2022 r. w związku z działaniami wojennymi na terenie Ukrainy. Dalej: uczniowie-uchodźcy z Ukrainy.

⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁵ realizujący zadania Kuratora niewymienione w art. 55 ustawy *Prawo Oświatowe*.

⁶ wykonujący zadania w zakresie nadzoru pedagogicznego nad publicznymi i niepublicznymi szkołami i placówkami.

- 2023/2024 - 2664 szkołami i 283761 uczniami, z tego nad 3176 uczniami z Ukrainy,
- 2024/2025 (do zakończenia czynności kontrolnych): 2687 szkołami i 294375 uczniami, z tego nad 3951 uczniami z Ukrainy.

W powyższym okresie liczba uczniów-dzieci uchodźców z Ukrainy w szkołach i placówkach oświatowych nad którymi Kurator sprawował nadzór pedagogiczny nie uległa znaczącym zmianom – pomiędzy rokiem szkolnym 2021/2022 a 2024/2025 nastąpił spadek liczby takich uczniów z 4961 do 4863, tj. o 2%.

W okresie objętym kontrolą Kurator monitorował liczbę uczniów-dzieci uchodźców z Ukrainy oraz liczbę szkół do których uczniowie ci uczęszczali pobierając stosowne dane z Systemu Informacji Oświatowej. W oparciu o te dane sporządzane były w celach informacyjnych zestawienia zawierające dane o ilości uczniów w poszczególnych typach szkół/placówek ⁷.

(akta kontroli str. 5, 9-15)

1.2. Kurator nie występował do jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) na terenie swojej właściwości, ani nie podejmował działań w celu ustalenia liczby uczniów dzieci-uchodźców z Ukrainy spełniających obowiązek szkolny w ukraińskim systemie oświaty zdalnie (on-line). Nie posiadał też wiedzy na temat ilości takich uczniów, gdyż *w kompetencjach Kuratora nie leży monitorowanie spełniania obowiązku szkolnego przez uczniów, w tym ukraińskich. Dyrektorzy szkół i jednostki samorządu terytorialnego kontrolują spełnianie obowiązku nauki przez młodzież zamieszkałą na ich terenie, jak stanowi art. 41 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe⁸ (ustawa Prawo oświatowe).*

1.3. W kontrolowanym okresie w Kuratorium została wyznaczona jedna osoba do koordynowania działań związanych z kształceniem dzieci uchodźców z Ukrainy - starszy wizytator w Wydziale Rozwoju i Wsparcia Edukacji - która w zakresie czynności miała już wcześniej określone zadania związane z uczniami powracającymi z zagranicy i obcokrajowcami.

(akta kontroli str. 5-6, 16-18)

1.4. Kurator realizował wybrane kierunki polityki oświatowej państwa na lata szkolne:

- 2021/2022 - „Doskonaleniu kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego”,
- 2022/2023 „Doskonaleniu kompetencji nauczycieli do pracy z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy, adekwatnie do zaistniałych potrzeb oraz kompetencji nauczycieli nowych przedmiotów wprowadzonych do podstawy programowej”,
- 2023/2024 „Doskonalenie kompetencji nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego”,
- 2024/2025 „Praca z uczniem z doświadczeniem migracyjnym, w tym w zakresie nauczania języka polskiego jako języka obcego”,

⁷ W roku 2022 – według stanu na dzień 15 marca, 3 kwietnia, 4 maja, 5 czerwca, 25 sierpnia, 13 września, 3 października, 7 grudnia, w roku 2023 – na koniec roku, w roku 2024 – na styczeń, 26 maja, sierpień, wrzesień, 2 października, 4 listopada i w roku 2025 – według stanu na 16 lutego, 18 maja.

⁸ Dz.U z 2024 poz. 737 ze zm.

poprzez zamieszczanie na stronie internetowej Kuratorium stosownych informacji i rekomendacji Ministerstwa Edukacji Narodowej oraz podejmowanie własnych działań wspomagających nauczycieli, w formie narad on-line, konferencji, webinarów⁹

(akta kontroli str. 6-8)

1.5. W roku szkolnym 2022/2023 Kurator przeprowadził kontrolę planową „Zgodność z przepisami prawa przyjmowania do szkół i wspomagania nauki osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi podlegających obowiązkowi szkolnemu lub obowiązkowi nauki, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw”, z której sprawozdanie przekazał do Ministra w dniu 13 października 2023 r.

Kontrolą objęto łącznie:

- 31 szkół: 21 podstawowych oraz 10 ponadpodstawowych, stanowiących 5% wszystkich szkół podlegających nadzorowi Kuratora na terenie województwa podkarpackiego,
- 10630 uczniów, w tym 461 uczniów obywateli Ukrainy.

Przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości, wydano natomiast 4 zalecenia (dotyczące dzieci - obywateli Ukrainy):

- „Zaleca się realizację zajęć dla oddziału przygotowawczego w grupach nieprzekraczających 25 uczniów” (§ 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 sierpnia 2017 r. w sprawie kształcenia osób niebędących obywatelami polskimi oraz osób będących obywatelami polskimi, które pobierały naukę w szkołach funkcjonujących w systemach oświaty innych państw¹⁰),
- „Zaleca się, aby dodatkowe zajęcia lekcyjne z języka polskiego prowadzone dla uczniów będących i niebędących obywatelami polskimi, z wyłączeniem uczniów obywateli Ukrainy, o których mowa w art. 2 ust. 1 U-PU, prowadzone były w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, nie niższym niż 2 godziny lekcyjne tygodniowo” (§ 17 ust. 2 powołanego wyżej rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2017 r.).
- „W roku szkolnym 2022/2023 zaleca się organizację dodatkowych zajęć lekcyjnych z języka polskiego dla uczniów obywateli Ukrainy, o których mowa

⁹ Spotkanie online pn Uczniowie z Ukrainy w polskim systemie edukacji - tworzenie oddziałów przygotowawczych. Dobre praktyki 18.03.2022 r.,

- Narada dla j.s.t. poświęcona przyjmowaniu dzieci uchodźców z Ukrainy do szkół na Podkarpaciu, w szczególności funkcjonowaniu oddziałów przygotowawczych. "Tworzenie i funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych dla dzieci uchodźców z Ukrainy. Krok po kroku." 22 marca 2022r.,
- "Diagnoza i wsparcie ucznia z doświadczeniem migracji z Ukrainy - wymiar praktyczny"- webinar dla dyrektorów i nauczycieli podkarpackich szkół 11.04.2022 r.,
- Informacja Podkarpackiego Kuratora Oświaty dla dyrektorów nt. zapewnienie przez dyrektorów szkół podstawowych podręczników, materiałów edukacyjnych oraz materiałów ćwiczeniowych dla uczniów – cudzoziemców,
- "Uczeń z doświadczeniem migracji - praktyczne rozwiązania dydaktyczne"- wojewódzka konferencja dla dyrektorów i nauczycieli podkarpackich szkół podstawowych - 07.06.2022 r.,
- Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci i rodziców uchodźców z Ukrainy – webinar 09.02.2023 r.,
- Bieżące udzielanie informacji dyrektorom i rodzicom uczniów z Ukrainy nt. przyjęcia do szkół na Podkarpaciu,
- Bieżące koordynowanie zadań zw. z realizacją obowiązków edukacyjnych dzieci i młodzieży z Ukrainy,
- Badanie integracji zawodowej nauczycieli z Ukrainy,
- Konferencja Dzieci Ukraińskie w szkołach w województwie Podkarpackim – wyzwania i możliwości - 27.05.2024.

¹⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 2301.

w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. *o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa*¹¹ w wymiarze pozwalającym na opanowanie języka polskiego w stopniu umożliwiającym udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych w wymiarze nie niższym niż 6 godzin lekcyjnych tygodniowo" (§ 11a ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. *w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy*¹²) – zalecenie wydane w przypadku 2 szkół.

Dyrektorzy kontrolowanych szkół zadeklarowali podjęcie działań w celu realizacji powyższych zaleceń.

Kurator sformułował następujące wnioski stanowiące podsumowanie wyników kontroli:

- „Nie wszyscy uczniowie, którzy mieli taką możliwość, skorzystali z dodatkowych zajęć języka polskiego”,
- „Brak zainteresowania zajęciami wyrównawczymi wśród uczniów szkół średnich.”

(akta kontroli str. 19-30)

1.6. W latach szkolnych 2021/2022, 2022/2023 oraz 2023/2024 Kurator zrealizował 100% kontroli zaplanowanych do przeprowadzenia w tym okresie (odpowiednio: 62,179 i 330). W roku szkolnym 2024/2025 na ujętych w planie 328 kontroli, przeprowadził (do dnia 22 maja 2025 r.) 320 (97,5%). Łącznie w latach 2021/2022 – 2024/2025 zrealizował 891 kontroli na 899 ujętych w planach kontroli.

(akta kontroli str. 31)

1.7. W latach szkolnych 2021/2022 - 2024/2025 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) Kurator zrealizował łącznie 2184 kontrole doraźne, z tego 1462 z własnej inicjatywy i 722 na wniosek zgłaszającego sprawę.

W powyższym okresie Kurator przeprowadził łącznie 9 kontroli w sprawach dotyczących kształcenia, wychowania lub opieki nad uczniami, w tym dziećmi uchodźców z Ukrainy: 4 kontrole z własnej inicjatywy oraz 5 kontroli na wniosek innych podmiotów:

- 2021/2022 – kontroli nie prowadzono,
- 2022/2023 - 1 kontrola z inicjatywy Kuratora,
- 2023/2024 – 3 kontrole na wniosek rodziców dzieci,
- 2024/2025 – 5 kontroli: 1 na wniosek Rzecznika Praw Dziecka, 1 na wniosek MEN oraz 3 z inicjatywy Kuratora.

Przeprowadzona w roku szkolnym 2022/2023 kontrola doraźna z inicjatywy Kuratora dotyczyła zapewnienia uczniom bezpieczeństwa i opieki – w kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości dotyczące sposobu zatrudnienia nauczycieli, w związku z kontrolą sformułowano 8 zaleceń.

W roku szkolnym 2023/2024 przeprowadzone na wniosek rodziców dzieci 3 kontrole dotyczyły przestrzegania praw i obowiązków ucznia, realizacji kształcenia specjalnego, organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej, prawidłowości prowadzonych przez szkołę działań w zakresie: zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki podczas pobytu w szkole, udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, a w szczególności zapewnienia wsparcia uczniom pochodzącym z Ukrainy; budowania prawidłowych relacji rówieśniczych i współpracy

¹¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 583 ze zm.

¹² Dz. U. z 2023 r. poz. 2094.

z rodzicami; wykonywania przez dyrektora szkoły zadań wynikających ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego. W kontroli stwierdzono uchybienia dotyczące nadzoru pedagogicznego, organizacji kształcenia; sformułowano łącznie 15 zaleceń pokontrolnych.

W roku szkolnym 2024/2025 w związku z przeprowadzeniem kontroli:

- na wniosek Rzecznika Praw Dziecka, dotyczącej zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom (w związku ze zdarzeniem na placu zabaw) – stwierdzono uchybienia nadzoru pedagogicznego, sformułowano 6 zaleceń,
- na wniosek MEN dotyczącej zgodności z przepisami prawa w zakresie przyjmowania słuchaczy obcokrajowców do szkoły, stosowania organizacji roku szkolnego, prowadzenia kształcenia w zawodach szkolnictwa branżowego, dokumentacji przebiegu nauczania, stosowanie zasad klasyfikowania i promowania słuchaczy, przeprowadzania egzaminów, realizacji obowiązkowych zajęć edukacyjnych określonych w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu oraz realizacji programów nauczania – stwierdzono uchybienia w badanym zakresie i sformułowano 5 zaleceń,
- 3 kontroli z inicjatywy własnej Kuratora, dotyczącej organizacji pracy oddziału przygotowawczego – nie stwierdzono nieprawidłowości, w 1 kontroli sformułowano zalecenie dotyczące potrzeby opracowania programu nauczania języka polskiego w oparciu o ramowy program kursów nauki języka polskiego dla cudzoziemców.

(akta kontroli str. 31-36, 40-70)

1.8. W okresie objętym kontrolą do Kuratora nie wpłynęły skargi bądź wnioski w sprawach dzieci uchodźców z Ukrainy na działalność dydaktyczną, wychowawczą lub opiekuńczą szkoły lub placówki.

1.9. Kurator nie organizował narad lub spotkań z przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) w sprawach dotyczących dzieci uchodźców z Ukrainy. Nie kierował również do j.s.t. informacji, wytycznych bądź pism w sprawach dotyczących kształcenia, wychowania lub opieki dzieci uchodźców z Ukrainy. Udzielał natomiast w zakresie swych kompetencji odpowiedzi na pytania wpływające z j.s.t., ewentualnie przekazywał kierowane do niego pisma właściwym podmiotom:

- zapytanie w sprawie możliwości wykorzystania obiektów oświatowych na potrzeby pobytu uchodźców z Ukrainy Burmistrza Miasta i Gminy Sokołów Małopolski z 14.03.2022 r.,
- prośba o wsparcie finansowe uczniów z Ukrainy Starosty Lubaczowskiego z 21.03.2022 r.,
- zapytanie w sprawie klasyfikacji dzieci z Ukrainy- Urząd Gminy Bukowsko z 30.03.2022 r.,
- wniosek Wójta Gminy Zarzecze w sprawie pomocy w sfinansowaniu wyżywienia uczniów z Ukrainy z 8.04.2022 r.,
- prośba Podkarpackiego Urzędu Marszałkowskiego o podanie ilości uczniów z Ukrainy z 27.04.2022 r.

W związku z napływem do Polski uchodźców z Ukrainy, w marcu 2022 r., Kurator zorganizował dla dyrektorów szkół i organów prowadzących webinar "Tworzenie i funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych dla dzieci uchodźców z Ukrainy. Krok po kroku."

(akta kontroli str. 36-37, 71-91)

1.10. W okresie objętym kontrolą do Kuratora nie wpływały wnioski, petycje, pisma od organizacji lub podmiotów reprezentujących Ukraińców w sprawach dotyczących dzieci uchodźców z Ukrainy.

W ramach współpracy z organizacjami i innymi podmiotami w sprawach dotyczących kształcenia dzieci uchodźców z Ukrainy Kurator uczestniczył jako współorganizator takich działań. W tym celu Kurator wszedł w skład Podkarpackiej Grupy Koordynacyjnej zrzeszającej organizacje i instytucje jak: Podkarpacki Urząd Wojewódzki, UNHCR, Podkarpackie Stowarzyszenie dla Aktywnych Rodzin (PSAR), Podkarpacki Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża, Fundacja W Stronę Dialogu, Fundacja Folkowisko, Związek Ukraińców w Polsce, Oddział w Przemyślu „Dom Ukraiński”, Fundacja Q, IOM, Caritas Archidiecezji Rzeszowskiej, Caritas Archidiecezji Przemyskiej, Fundacja Alight, Wojewódzki Urząd Pracy – Podkarpackie Centrum Integracji Cudzoziemców, w ramach której uczestniczył m.in. w naradzie „Dzieci ukraińskie w szkołach w województwie podkarpackim – wyzwania i możliwości”, w dniu 28 sierpnia 2024 r.

Kurator udostępniał także informacje o realizowanych programach, warsztatach oraz innych formach wsparcia:

- platforma dla uczniów z Ukrainy EQURS.PL, na której znajdują się kursy online składające się z lekcji video, notatek oraz interaktywnych ćwiczeń - 6.04.2022 r.,
- Jak uczyć polskiego Ukraińców - szkolenie dla nauczycieli podkarpackich szkół - Uniwersytet Warszawski - 13.04.2022 r.,
- zaproszenie od Rzecznika Praw Obywatelskich na spotkanie konsultacyjne w sprawie edukacji dzieci i młodzieży z Ukrainy -18.05.2022 r.,
- Uczniowie ukraińscy w podkarpackich szkołach - Fundacja im. Romana Czarneckiego. - uruchomienie projektu stypendialnego dla młodzieży ukraińskiej przez Edukacyjną Fundację im. Romana Czarneckiego - 13.12 2022 r.,
- informacja o wsparciu dla nauczycieli, pedagogów, psychologów. Fundacja EduSEN. Zorganizowanie wsparcia dla ukraińskich dzieci i ich rodziców uruchamiając Bezpłatną Szkołę Online dla Dzieci z Ukrainy - 9.03.2023 r.,
- informacja Prawosławnego Metropolitalnego Ośrodka Miłosierdzia ELEOS o stronie internetowej oraz infolinii dla Uchodźców z Ukrainy i osób ich wspierających - 31.07.2023 r.,
- warsztaty - Integracja dzieci ukraińskich w polskim systemie szkolnictwa w województwie podkarpackim. Obecna sytuacja, zagrożenia dla ochrony i wyzwania dla procesu integracji - 27.05.2024 r.

1.11. W latach szkolnych 2021/2022 – 2024/2025 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych):

- Kurator wydał 49 pozytywnych (11 w roku szkolnym 2021/2022, 12 w roku 2022/2023, 23 w roku 2023/2024 oraz 4 w roku 2024/2025) oraz 27 negatywnych (odpowiednio: 6, 5, 14, 2) opinii o spełnieniu przez szkołę wymagań określonych w art. 14 ust. 3 ustawy *Prawo oświatowe*.
W żadnym przypadku o wydanie opinii w wyżej wymienionym zakresie nie zwracały się podmioty związane z uchodźcami z Ukrainy;
- na terenie właściwości Kuratora nie dokonano wpisu do ewidencji szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez podmioty związane z Ukrainą;
- Kurator nie występował jako organ wyższego stopnia w sprawach dotyczących dzieci uchodźców z Ukrainy z zakresu obowiązku szkolnego i obowiązku nauki, a także skreślenia z listy uczniów.

(akta kontroli str. 37-39, 92-102)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Kurator sprawował nadzór nad realizacją prawa do nauki przez dzieci uchodźców z Ukrainy. Realizował kierunki polityki oświatowej państwa w obszarze wspomaganie nauczycieli w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym. Kurator analizował liczbę dzieci uchodźców z Ukrainy w podległych placówkach, realizował kontrole planowe i doraźne dotyczące kształcenia, wychowania lub opieki nad tymi dziećmi, formułując wynikające przeprowadzonych kontroli stosowne zalecenia i wnioski. Kurator nie współdziałał z organami j.s.t. na rzecz edukacji dzieci uchodźców z Ukrainy.

OBSZAR 2. Wspomaganie szkół w zapewnieniu dzieciom z terytorium Ukrainy prawa do nauki.

Opis stanu
faktycznego

2.1. W kolejnych latach objętych kontrolą Kurator wspomagał szkoły w sprawach dotyczących kształcenia, wychowania i opieki nad uczniami – dziećmi uchodźców z Ukrainy organizując:

- w roku 2021/2022 – 2 konferencje (dla dyrektorów i nauczycieli)¹³ i 2 szkolenia (dla dyrektorów, nauczycieli i organów prowadzących)¹⁴, w których uczestniczyło łącznie około 1100 osób¹⁵,
- w roku 2022/2023 – 1 szkolenie (dla nauczycieli)¹⁶, w którym uczestniczyło około 300 osób,
- w roku 2023/2024 - 1 szkolenie (warsztaty edukacyjne)¹⁷, w którym uczestniczyły około 34 osoby.

(akta kontroli str. 103-104)

2.2. Po rozpoczęciu wojny na Ukrainie pracownik Kuratorium wyznaczony do koordynowania działań związanych z kształceniem dzieci uchodźców z Ukrainy (pkt. 1.3 wystąpienia pokontrolnego) przejął wszystkie kontakty z rodzicami tych dzieci, a także wszystkie sprawy, związane z uchodźcami. Numer służbowy pracownika stał się nr infolinii, na którą mogli dzwonić rodzice, nauczyciele, dyrektorzy i inne osoby szukające pomocy.

2.3. Na stronie internetowej Kuratorium zamieszczone były (do roku 2025) informacje w języku ukraińskim w zakładce „Інформація” dotyczące kształcenia dzieci uchodźców z Ukrainy¹⁸. W okresie niniejszej kontroli nie były one aktywne

¹³ „Przyjmowanie uczniów z Ukrainy do polskiej szkoły i organizacja nauczania. Zasady tworzenia i funkcjonowania oddziałów przygotowawczych” - 22.03.2022 r. oraz „Uczeń z doświadczeniem migracji - praktyczne rozwiązania dydaktyczne” - 7.06.2022 r.

¹⁴ „Tworzenie i funkcjonowanie oddziałów przygotowawczych dla dzieci uchodźców z Ukrainy. Krok po kroku.” - 10.03.2022 r. oraz „Diagnoza i wsparcie ucznia z doświadczeniem migracji z Ukrainy - wymiar praktyczny” - 11.04.2022 r.

¹⁵ Dane szacunkowe – frekwencja podczas zajęć nie była monitorowana.

¹⁶ „Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla dzieci rodziców uchodźców z Ukrainy” - 9.02.2023 r.

¹⁷ „Integracja dzieci ukraińskich w polskim systemie szkolnictwa w województwie podkarpackim” - 27.05.2024 r.

¹⁸ Informacje MEiN – „Chatbot informacyjny – pomoc w języku polskim i ukraińskim. Інформаційний чат-бот – допомога польською та українською мовами”, Z praktyki szkolnej - arkusz „Diagnoza wstępna ucznia-cudzoziemca”, Informacje MEiN – „Ukraiński system oświaty – przydatne informacje”.

(nie odnotowano bieżącego zainteresowania informacjami), a ze względu na ich dużą pojemność nie były zarchiwizowane.

2.4. W okresie objętym kontrolą Kurator wyrażał zgodę na zatrudnienie w szkole do pracy z uczniami – dziećmi uchodźców z Ukrainy łącznie 11 osób: 5 obywateli Ukrainy oraz 6 obywateli polskich:

- w roku szkolnym 2021/2022 – 4 osoby: 1 na stanowisku psychologa (zajęcia z diagnozy psychologicznej dla uchodźców z Ukrainy) – psycholog obywatel Ukrainy i 3 w ramach zajęć z języka polskiego dla cudzoziemców (uczniów z Ukrainy), z tego: 2 nauczyciele obywatele Polski, 1 nauczyciel obywatel Ukrainy,
- w roku szkolnym 2022/2023 – 7 osób: 1 na stanowisku psychologa (zajęcia z psychologii dla dzieci i uczniów uchodźców z Ukrainy) – psycholog obywatel Ukrainy i 6 w ramach zajęć z języka polskiego dla cudzoziemców (uczniów z Ukrainy), z tego: 4 nauczyciele obywatele Polski, 2 nauczyciele obywatele Ukrainy.

(akta kontroli str. 105-106)

2.5. W latach szkolnych 2021/2022-2024/2025 na stronach internetowych Kuratorium zamieszczono 13 ofert pracy (12 w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. i 1 w okresie od 1 stycznia 2024 r. do dnia zakończenia kontroli), które dotyczyły pracy z dziećmi z Ukrainy (zatrudnienie na stanowisku nauczyciela języka ukraińskiego bądź pomocy nauczyciela w oddziale przygotowawczym).

(akta kontroli str. 107-114)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Kurator wspomagał szkoły w procesie edukacji dzieci uchodźców z Ukrainy. Organizował w tym zakresie konferencje, narady i szkolenia dla nauczycieli, udostępniał oferty pracy dla nauczycieli pracujących z takimi dziećmi. W celu ułatwienia dzieciom uchodźców z Ukrainy podejmowania nauki w polskich szkołach na swojej stronie internetowej zamieszczał informacje w języku ukraińskim dotyczące kształcenia.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b

ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, 7 lipca 2025 r.

Kontroler

Wojciech Ostrowski
Główny specjalista k.p.

/-/

/podpis/

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Rzeszowie

Dyrektor
Stefan Gados

/-/

/podpis/